

Ratkojakonkari muistelee, osa 2

Nämä ratkojamuistelukseni keskittyvät 1960-lukuun. Vuosikymmenen vaihteessa elettiin varsin vakiintunutta kautta ristikkotarjonnassa. Se keskittyi edelleen suurimpiin viikkolehtiin. Niillä oli kullakin vakiolaatijansa, laatijanimiä ei juurikaan julkaistu.

1960-luvun puolivälin tienoilla ilmestyi muutamana vuonna ennen joulua Otavalta (muistaakseni) Ristikkokirjaksi tituleerattu julkaisu. Se sisälsi puolen tusinaa ristikkoa, jotka myöhemmin päättelin Osmo Kailan laatimiksi.

Sitten aprillipäivänä 1965 toteutui varsinainen ratkojan toiveuni. Muistan tuon hetken kirkkaasti. Lähellä kotiani Littoisissa oli Puistonkulman kioski. Tuolloin huhtikuun ensimmäisenä näin kioskin ikkunas-
sa lehden nimeltä Suuri Ristikko Kilpa. Ostin sen pamppailevin sydämin. Suomen ristikkotarjonta oli yhdellä iskulla moninkertaistunut!

Suuri Ristikko Kilpa oli legendaarisen kustantajan Esko Aaltosen ensimmäinen lehti. Esko lahjoitti minulle myöhemmin Suuren Ristikko Kilvan ensimmäisen vuosikerran sidottuna koviin kansiin. Ensimmäisen numeron saatesanoissa Esko kirjoitti mm.:

"Lehden perustaminen on saanut alkunsa siitä, että monet kaipaavat iltapuhteella, matkoilla ja muulloinkin jännittävää ja mielenkiintoista askartelua".

Ensimmäisessä SRK:ssa oli 20 tehtävää, joista 7 oli höyryristikoita. Samassa numerossa oli keskiaukeaman jättiristikkona ehkä suurin koskaan suomalaisessa ristikkolehdestä julkaistu kuvaristikko, 40×55 ruutua. Näitä jättiristikoita laati pitkään Viljo Jääskeläinen, joka tuolloin oli yksi suosikkilaatijoistani (vaikka nimen opin tietämään paljon myöhemmin).

Yhtenä kuriositeettina mainittakoon, että SRK:n elokuun 1965 numerossa julkaistiin ensimmäiset ristikot silloin 15-vuotiaalta teinipojalta nimeltään Pekka Joutsen. Pekan ura on jatkunut siitä saakka keskeytymättömänä nyt jo yli 58 vuotta!

Esko Aaltonen räväytti vielä 1960-luvulla kaksi kertaa. Vuonna 1967 alkoi ilmestyä Tasku Ristikko ja pari vuotta myöhemmin Pitkä Ristikko. Nyt alkoi ratkojalle olla tarjontaa jo ihan mukavasti. Aaltosen ristikkolehdistä ei alkuaikoina kovin tarkasti välitetty kaikista ristikkosäännöistä, useampia peräkkäisiä piilokirjaimia ja orporuutuja esiintyi aika usein. Mutta tuolloin se ei haitannut ratkojaa yhtään, pääasia, että ratkottavaa riitti.

Aikakauslehdistä Seura kehitti 1960-luvun lopulla vakioksi tulleen Suurnuottansa, aukeaman kokoisen kuvaristikon, joka ilmestyi lehdessä edelleen. Se on tällä hetkellä suurin yksittäinen kuvaristikko.

Ratkontamäärään tyytyväisinä mentiin kohti 1970-lukua, joka tulisi vielä mullistamaan lisää suomalaista ristikkomaailmaa. Siitä ensi kerralla.

Antti Skyttä
antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoihiseisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi